

TOMIĆ STEVIĆ DULIĆ

ADVOKATSKA KANCELARIJA

TSD NEWSLETTER

Advokatska kancelarija TOMIĆ STEVIĆ DULIĆ informiše o aktuelnostima u radu Kancelarije i u zakonodavnom reljefu RS / Die Rechtsanwaltskanzlei TOMIĆ STEVIĆ DULIĆ informiert über aktuelle Themen der Kanzlei und über den Rechtsrahmen der RS / The TOMIĆ STEVIĆ DULIĆ Law Office is informing about the actual activities of the Law office and the Law frame in RS/ Юридическая контора TOMIĆ STEVIĆ DULIĆ информирует о самых актуальных событиях, о работе конторы и законодательном релiefe PC / Glavni urednik/ Chefredakteur / Editor-in-Chief / Главный редактор: Ljubica Tomić /Lektor/Lektor/Proof reader/Лектор: Ivana Radović, Vojislava Katić, Nevena Maksimović, Magda Braun / No. 29/10

Carice Milice 3/II, Beograd, SCG, TEL/FAX +381 (0)11 3285.227, +381 (0)11 3285.208, +381 (0)11 3285.153, office@tomic-stevic.co.rs, www.tomic-stevic.co.rs

SADRŽAJ:

1. Izuzeće od zabrane restriktivnog vertikalnog sporazuma u Republici Srbiji (Block exemption regulation)

Izuzeće od zabrane restriktivnog vertikalnog sporazuma u Republici Srbiji (Block exemption regulation)

Na osnovu ovlašćenja iz Zakona o zaštiti konkurencije (Sl. glasnik RS, br. 51/2009) i oslanjanjem na EU pravnu regulativu (pre svega Commission Regulation EC No 2790/199) Vlada Srbije je marta 2010. god. prvi put donela Uredbu koja se odnosi na sporazume izmedju učesnika na tržištu, koji posluju na različitom nivou proizvodnje ili distribucije, a koji se izuzimaju od zabrane konkurencije izazvane restriktivnim sporazumima (Uredba o sporazumima izmedju učesnika na tržištu koji posluju na različitom nivou proizvodnje ili distribucije koji se izuzimaju od zabrane, Sl. glasnik RS, br. 11/2010, dalje : "VR- BER").

Svi učesnici u vertikalnim sporazumima **moraju uskladiti** iste sa odredbama VR-BER **najkasnije do 13. juna 2010. god.** (član 7.1 VR-BER)

Navedena VR-BER uredba nije specijalizovana za bilo koju industrijsku granu, već se odnosi generalno na vertikalne sporazume koji se izuzimaju od zabrane utvrdjene Zakonom o zaštiti konkurencije.

Izuzimanje od zabrane

VR-BER propisuje da se od zabrane predviđene Zakonom o zaštiti konkurencije izuzimaju vertikalni sporazumi kojima se utvrđuju *uslovi* pod kojima učesnici

¹ Misli se na opštu odrednicu definisanu članom 11 Zakona o zaštiti konkurencije koja određuje da „restriktivni sporazumi mogu biti izuzeti od zabrane ukoliko doprinose unapredjenju proizvodnje i prometa, odnosno podsticanju tehničkog ili ekonomskog napretka i potrošačima obezbeđuju pravičan deo koristi pod uslovom da ne nameću učenicima na tržištu ograničenja koja su neophodna za postizanje cilja sporazuma, odnosno da ne isključuju konkurenciju na relevantnom tržištu ili na njegovom bitnom delu.“

u sporazumu mogu kupovati, prodavati ili preprodavati odredjenu robu ili usluge (**"Vertikalni Sporazumi"**) (član 3.1 VR-BER uz navodjenje *exempli causa sporazuma*: sporazum o ekskluzivnoj distribuciji, sporazumi o selektivnoj distribuciji dlierskim mrežama, sporazumi o franšizingu itd.), pod uslovom da tržišni udeo svakog učesnika u sporazumu na relevantnom tržištu nije veći od 25% i pod uslovom da su uslovi za izuzimanje od zabrane iz VR-BER i iz Zakona o zaštiti konkurencije ispunjeni¹ (**"Izuzeće"**).

Treba napomenuti da se "učesnikom u sporazumu" ne smatra samo ugovorna strana, već i svi sa njom povezani učesnici na tržištu (član 2.1.1 VR-BER) "Povezane učesnike na tržištu", opet, treba tumačiti u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti konkurencije (a to su dva ili više učesnika na tržištu koji su povezani tako da jedan ili više učesnika na tržištu kontroliše drugog ili druge učesnike na tržištu, pri čemu se pod kontrolom smatra mogućnost odlučujućeg uticaja na vodjenje poslova drugog učesnika na tržištu, član 5.1 i 5.2 Zakona o zaštiti konkurencije)

Izuzeće od zabrane se ne primenjuje na vertikalne sporazume, ako na relevantnom tržištu postoji više vertikalnih sporazuma koji zbog kumulativnog efekta ne ispunjavaju uslove za izuzeće od zabrane iz Zakona o zaštiti konkurencije i uslove iz VR-BER, a naročito kada sporazumi koji sadrže slična ograničenja pokrivaju više od 40% relevantnog tržišta (član 5.4 VR-BER).

Ograničenja Izuzeća

Nova VR-BER uredba predvidja da Vertikalni Sporazumi ne potpadaju pod Izuzeće ukoliko imaju za cilj (član 5.1.1 do 5.1.5 VR-BER):

1. Ograničavanje prava kupca da **slobodno odredjuje prodajnu cenu proizvoda** (pri čemu je pod odredjenim uslovima dozvoljeno odredjivanje preporučene ili maksimalne prodajne cene);
2. Ograničavanje **teritorije** na kojoj kupac može prodavati proizvode ili **grupe krajnjih kupaca** kojima može prodavati.

*Medjutim, ovde je značajno napomenuti da VR-BER uredba predvidja značajne izuzetke ovog ograničenja (Article 5.2 VR-BER). Naime, **Vertikalni Sporazumi mogu sadržati odredbe** koje imaju za cilj:*

- a. *ograničavanje aktivne prodaje kupcu na teritoriji ili grupi kupaca koju je prodavac zadržao za sebe, odnosno na teritoriji ili grupi kupaca koje je prodavac ekskluzivno dodelio drugom kupcu, pod uslovom da se time ne ograničava dalja prodaja od strane kupčevih kupaca;*
- b. *ograničavanje prava kupcu, koji posluje na nivou trgovine na veliko, da aktivno ili pasivno prodaje ugovorni proizvod krajnjim korisnicima;*
- c. *ograničavanje prava članovima selektivnog distributivnog sistema da aktivno i pasivno prodaju ugovorni proizvod distributerima koji nisu članovi tog distributivnog sistema;*
- d. *ograničavanje prava kupcu da prodaje delove koje nabavlja radi izrade novog proizvoda krajnjim korisnicima koji bi te delove koristili za proizvodnju konkurentnog proizvoda.*
3. **Ograničavanje prava članovima uspostavljenog sistema selektivne distribucije koji posluju na nivou maloprodaje** da aktivno ili pasivno prodaju ugovorni proizvod **krajnjim korisnicima** (pri čemu nije isključeno pravo zabrane svakom članu sistema selektivne distribucije da prodaje ugovorni proizvod izvan odorenog prodajnog mesta);
4. **Ograničavanje medjusobnog snabdevanja** izmedju članova jednog sistema, uključujući i snabdevanje članova koji ne posluju na istom nivou prodaje;
5. **Ograničavanje prodavcu delova**, koji te delove prodaje kupcu radi izrade novog proizvoda, da te delove preprodaje kao rezervne delove krajnjim korisnicima ili serviservima ili drugim davaocima usluga koje kupac nije ovlastio za popravku ili servisiranje njegovih proizvoda.

TOMIĆ STEVIĆ DULIĆ

ADVOKATSKA KANCELARIJA

TSD NEWSLETTER

Advokatska kancelarija TOMIĆ STEVIĆ DULIĆ informiše o aktuelnostima u radu Kancelarije i u zakonodavnom reljefu RS / Die Rechtsanwaltskanzlei TOMIĆ STEVIĆ DULIĆ informiert über aktuelle Themen der Kanzlei und über den Rechtsrahmen der RS / The TOMIĆ STEVIĆ DULIĆ Law Office is informing about the actual activities of the Law office and the Law frame in RS/ Юридическая контора TOMIĆ STEVIĆ DULIĆ информирует о самых актуальных событиях, о работе конторы и законодательном релiefe РС / Главни urednik/ Chefredakteur / Editor-in-Chief / Главный редактор: Ljubica Tomić /Lektor/Lektor/Proof reader/Лектор: Ivana Radović, Vojislava Katić, Nevena Maksimović, Magda Braun / No. 29/10

Carice Milice 3/II, Beograd, SCG, TEL/FAX +381 (0)11 3285.227, +381 (0)11 3285.208, +381 (0)11 3285.153, office@tomic-stevic.co.rs, www.tomic-stevic.co.rs

Ugovorna zabrana konkurencije i ekskluzivnost

Vertikalni sporazumi nisu obuhvaćeni Izuzećem, ukoliko sadrže sledeće odredbe o **zabrani konkurencije i / ili ekskluzivnosti** (član 6 VR-BER):

- a. neposrednu ili posrednu zabranu konkurencije ugovorenu na neodredjeno vreme ili na rok duži od pet godina (pri čemu je u odredjenim slučajevima uredbom moguće ugovoriti duži rok zabrane konkurencije u zavisnosti od odredjenog statusa poslovnog prostora / zemljišta sa kojeg se prodaje ugovorni proizvod);
- b. neposrednu ili posrednu obavezu kupca da nakon prestanka sporazuma neće proizvoditi, kupovati, prodavati ili preprodavati ugovorni proizvod u periodu dužem od jedne godine (pri čemu se, ipak, ova obaveza pod odredjenim uslovima i vezano za *know-how transfer* može ugovarati);
- c. neposrednu ili posrednu obavezu članova selektivnog distributivnog sistema (npr. dilera) da neće prodavati proizvode ili obavljati usluge konkurenata.

Vertikalni sporazumi konkurenata

Vertikalni sporazumi izmedju konkurenata potpadaju pod posebnu regulativu i načelno nisu obuhvaćeni Izuzećem (član 5.3 VR-BER).

Sankcije

Restriktivni ugovori, ukoliko nisu obuhvaćeni Izuzećem, jesu zabranjeni i smatraju se ništavim na osnovu Zakona o zaštiti konkurencije.

Komisija za zaštitu konkurencije može odrediti sankciju učesniku na tržištu koji zaključi ili izvrši restriktivni sporazum, i to u izosu do 10% od ukupnog godišnjeg prihoda.

Ljubica Tomić, advokat
ljubica.tomic@tomic-stevic.co.rs